

Волкова Поліна Геннадіївна, здобувач навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ *Мозоль А. П.*

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ПОЛІТИЧНОЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Проблеми ефективної протидії політичній корупції перебувають у центрі уваги зарубіжних фахівців ще з початку ХХ ст. Значною мірою це було пов'язано з численними випадками корупції виборних посадових осіб в органах державної влади США [1, с. 229]. У широкому сенсі політична корупція – це використання урядових повноважень урядовими посадовими особами для незаконної приватної вигоди [2].

Однак, як показує українська практика, до політичної корупції необхідно віднести не тільки зловживання урядовими повноваженнями, а й зловживання депутатськими повноваженнями всіх рівнів. Сприятливі умови для поширення цього найнебезпечнішого виду корупції створили відсутність традицій демократичної та політичної культури, розвинутих інститутів громадянського суспільства, економічні проблеми, недосконалість правоохоронної системи тощо [3].

З огляду на те, що корупція є складним і багатоаспектним (економічним політичним, правовим, соціальним, моральним) явищем, на неї впливає багато різних факторів. Корупція є породженням не однієї чи кількох, а цілої системи різних за характером, силою детермінуючого впливу та сфер вияву соціальних передумов та причин. В Україні діє цілий комплекс чинників поширення політичної корупції [4, с. 65].

Основними чинниками, що сприяють поширенню політичної корупції є:

- низький рівень політичної культури суспільства, його невідповідність досягнутому формальному рівню демократії;
- надмірне й активне втручання держави в економіку й приватне життя громадян, що призводить до ослаблення

ринкових регуляторних механізмів, підміні їх жорстким нормативним регулюванням держави, а також до ерозії основ громадянського суспільства;

– непрозорість системи державного управління, процесів вироблення політики та прийняття рішень на національному, регіональному й місцевому рівнях.

З огляду на все вищезазначене, політична корупція має набагато більший прихований та інваріантний характер і далеко не завжди є очевидною для пересічного громадянина. Небезпечність політичної корупції пов'язана, насамперед, з тим, що вона призводить до принципових ціннісних зсувів у системі «засіб-ціль». В демократичній державі (навіть за умов так званої часткової демократії) досягнення стратегічних і тактичних політичних цілей у системі державно-правових відносин передбачає застосування певних нормативно визначених засобів. Політична корупція призводить як до застосування не передбачених законом засобів, так і до переслідування корисливих (особистих, групових, кланових) цілей. Більше того, часто осуду піддається не сам факт корисливої мотивації, а спосіб його здійснення (наприклад, пряме втручання у компетенцію того чи іншого суб'єкта політики або брутальний тиск на політичних опонентів). Отримані в результаті політичної корупції дивіденди, якщо й піддаються осуду, то переважно з погляду цінностей суспільної моралі, демократії та правової держави, а не з позицій кримінального кодексу [5, с. 8–9].

Підсумовуючи викладене можна прийти до висновку, що у політичному житті країн розвинутої демократії корупція може бути причиною відставки як окремих посадових осіб, так і цілих урядів. Світова історія має багато прикладів, коли лише оприлюднення фактів корупції або початок їх офіційного розслідування призводили до відставки урядовців та політиків. Тому, однією із основних причин поширення політичної корупції є відсутність реального контролю за інститутами публічної влади та за конкретними представниками такої влади з боку громадськості.

Список використаних джерел

1. Тіньков А. Політична корупція в системі державного управління: українські реалії / Т. Тіньков // Вісник Національної академії державного управління. – 2013. – С. 227–234.

2. US History Encyclopedia: Political Corruption // <http://www.answers.com/topic/political-corruption>.

3. Україна в 2008 році: щорічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку: монографія / За заг. ред. Ю.Г. Рубана. – К.: НІСД, 2008. – 744 с.

4. Павленко С.О. Політична корупція: українські реалії / С.О. Павленко // Актуальные вопросы выявления, досудебного расследования и предотвращения коррупционных правонарушений: материалы Междунар. науч.-практ. конф. (г. Днепропетровск, 24 апр. 2015 г.). – Днепропетровск : Днепроп. гос. ун-т внутр. дел, 2015. – С. 64–66.

5. Відповідальність за корупційні діяння, правові засади відшкодування збитків, завданих внаслідок їх вчинення : навч.-метод. матеріали / Ю. В. Баскакова, В. М. Гаврилюк, П. В. Качанова, Г. О. Усатий ; упоряд. О. В. Жур. – К. : НАДУ, 2013. – 108 с.